

HILLEL EN SJAMMAJ - הלל ושמאי

twee geleerden, twee meningen

WERKBLADEN

Lees voordat je de opdrachten maakt het verhaal van Hillel en Sjammaj op het Infoblad.

OPDRACHT 1 Tijdbalk

In de tijd van Hillel en Sjammaj werd het Joodse land geregeerd door koning Herodes. Herodus is beroemd om zijn grote bouwwerken - en berucht vanwege zijn wreedheid. Na zijn dood kwam het bestuur in handen van Romeinse procuratoren, een soort gouverneurs. Er volgde een erg onrustige tijd met allerlei opstanden, die vaak met veel geweld werden neergeslagen. Dit leidde uiteindelijk tot de verwoesting van het beet mikdasj.

Maak een tijdbalk met de jaartallen en gebeurtenissen uit het blauwe vak (of voeg ze toe aan je tijdbalk van les 9). Zoek er passende illustraties bij. Je mag deze opdracht in een groepje maken. Klik hier voor voorbeelden van [tijdbalken](#).

vanaf ± 50 v.g.j.	Sjemaja en Avtaljon zijn de geestelijke leiders van het Joodse volk
± 37 v.g.j.	einde onafhankelijke Joodse staat Jehoeda (Judea)
± 34 v.g.j.	Herodes aangesteld als koning over Judea
vanaf ± 30 v.g.j.	Hillel en Sjammaj zijn de geestelijke leiders van het Joodse volk
Vanaf ± 25 v.g.j.	Grote bouwprojecten olv Herodes, waaronder steden en aquaducten
± 20 v.g.j.	Begin verbouwing van het beet mikdasj
6 n.g.j.	Judea wordt als de provincie Palestina onderdeel van het Romeinse Rijk
6-70 n.g.j.	Tijd van onrust en opstanden tegen de Romeinse overheersers
70 n.g.j.	Jeroesjalajiem en het beet mikdasj verwoest

In de tijdbalk komt het jaar 0 voor, het begin van de 'gewone' jaartelling. Het jaar 37 voor de gewone jaartelling is (in 2015) dus 2052 jaar geleden; 6 na de gewone jaartelling is dan 2009 jaar geleden.

Aquaduct bij Caesarea, gebouwd in de tijd van Herodes. Het voerde zoet water aan uit het Carmel gebergte.

Toren van het Herodion, het zomerpaleis van Herodes ten zuiden van Jeroesjalajiem.

Onder leiding van Herodes werd het beet mikdasj uitgebreid met onder andere een muur rond het tempelcomplex. De kotel is hier een overblijfsel van.

OPDRACHT 2 Wie van de drie?

Kies het goede antwoord. TIP: Twijfel je? Kijk op het infoblad

- 1 Wie waren de baas in Jehoeda (Judea) in de tijd van Hillel en Sjamraj?
 - de Grieken
 - de Romeinen
 - de Barbaren

- 2 Welke godsdienst had koning Herodes?
 - joods
 - christelijk
 - hij aanbad de Romeinse goden

- 3 Uit welk land kwam Hillel?
 - Egypte
 - Perzië
 - Babylonië

- 4 Welke stad is niet gebouwd in de tijd van Herodes?
 - Akko
 - Tiberias
 - Caesarea

- 5 Waarom werd Sjamraj een van de leiders van het Sanhedrien?
 - hij werd benoemd door de Romeinen
 - hij kwam uit een vooraanstaande familie
 - om zijn grote kennis, intelligentie en wijsheid

- 6 Waarom liet Herodes het beet mikdasj verfraaien?
 - omdat hij 'Herodes de bouwer' was
 - omdat hij hoopte dat het joodse volk hem als koning zou accepteren
 - om de Romeinen dwars te zitten

- 7 Hoe vatte Hillel de vraag over 'Tora leren terwijl je op één been staat' op?
 - Als een rare vraag, maar daar was hij wel aan gewend
 - Hij dacht dat iemand zijn geduld weer eens op de proef wilde stellen
 - Wat is de essentie, het allerbelangrijkste dat de Tora ons wil leren?

OPDRACHT 3 De tijd van Hillel en Sjammaj

Lees de omschrijvingen en vul de goede antwoorden in (let nog niet op de cijfers in de vakjes)

TIP: Weet je een antwoord niet? Kijk op het Infoblad!

De Joodse naam van Judea

					10	
--	--	--	--	--	----	--

Een van de leraren van Hillel

	12						
--	----	--	--	--	--	--	--

Bijnaam van Herodes

			4				
--	--	--	---	--	--	--	--

Joodse prinses

					7		
--	--	--	--	--	---	--	--

De functie van Hillel in het Sanhedrien

	8		
--	---	--	--

Hiermee jaagde Sjammaj een man weg

						6	
--	--	--	--	--	--	---	--

Hillel viel verkleumd in slaap op het

			9			
--	--	--	---	--	--	--

Munt uit de tijd van Hillel en Sjammaj

			1
--	--	--	---

Dit maakte Sjammaj voor zijn kleinzoon

	11			
--	----	--	--	--

Hillel en Sjammaj vormden samen een

			3
--	--	--	---

Het geboorteland van Hillel

				13		
--	--	--	--	----	--	--

Er waren veel opstanden tegen de

				5			
--	--	--	--	---	--	--	--

Het beroep van Hillel

								2	
--	--	--	--	--	--	--	--	---	--

Schrijf de letters over die in een vakje met een nummer staan.

Als je het goed hebt gedaan, lees je een wijze raad van Sjammaj.

--	--	--

1 2 3

--	--	--	--	--	--

4 2 5 6 5 3

--	--	--	--

7 8 8 9

--	--	--

10 11 2

--	--	--	--

12 2 2 13

OPDRACHT 4 Engeleneduld en korte lontjes

☞ Sjammaj werd zo boos op de man die een vraag stelde dat hij hem wegjaagde. Hillel gaf juist een vriendelijk antwoord. Leg uit waarom Hillel en Sjammaj zo verschillend reageerden op dezelfde vraag.

☞ De reacties van Hillel en Sjammaj hebben te maken met de manier waarop ze de vraag opvatten, maar ook met hun heel verschillende karakter.

Lees deze 18 karaktereigenschappen en beantwoord de vragen.

nieuwsgierig

vriendelijk

flexibel

wijs

perfectionistisch

jaloers

vredelievend

stoer

grappig

ongeduldig

slordig

vrolijk

spontaan

onzeker

sociaal

behulpzaam

verlegen

opvliegend

Welke twee eigenschappen passen het beste bij **Hillel**? Leg je keuze uit.

Welke twee eigenschappen passen het beste bij **Sjammaj**? Leg je keuze uit.

Welke eigenschap past goed bij jou zelf? En welke juist helemaal niet?

OPDRACHT 5 Goede raad van Hillel en Sjammaj

Dit zijn zeven uitspraken van Hillel en Sjammaj uit *Pirkee Avot*, een verzameling wijze gezegden van joodse geleerden.

- 1 *Zeg weinig, maar doe veel* (Sjammaj)
- 2 *Hou van de mensen en breng ze dichterbij de Tora* (Hillel)
- 3 *Ontvang iedereen met een vriendelijk gezicht* (Sjammaj)
- 4 *Beoordeel een ander niet totdat je in zijn schoenen staat* (Hillel)
- 5 *Geloof niet in jezelf tot de dag van je dood* (Hillel)
- 6 *Heb de vrede lief en streef altijd naar vrede* (Hillel)
- 7 *Leer regelmatig Tora* (Sjammaj)

Waarom juist Sjammaj advies nummer 3 geven, en niet Hillel?

Welke uitspraak spreekt jou het meeste aan, en waarom?
Geef een voorbeeld hoe je deze uitspraak in de praktijk kunt brengen.

*** OPDRACHT 6 Twee rabbijnen, twee meningen**

In de tijd van Hillel en Sjammaj waren er verschillende tradities hoe je de mitswothet beste in de praktijk kon doen. Tussen de joodse geleerden werd hier veel over gediscussieerd. Meestal waren *beet Hillel* (de 'school', de leerlingen van Hillel) en *beet Sjammaj* het hierover niet met elkaar eens. Veel van deze discussies zijn naderhand opgeschreven in de Talmoed, waarbij allebei de meningen worden vermeld. Hieronder zie je een voorbeeld van zo'n discussie. Het onderwerp is het aansteken van de Chanoeka lichtjes (Talmoed, Sjabbat 21b)

Schrijf de Nederlandse zinnen uit het vak naast de Ivriet zinnen waar ze bij horen:

TIP: let op de woorden die je kent!

	תְּנוּ רֵבֶנָן :
	מִצְוֹת חֲנוּכָּה
	בֵּית שְׂמַאי וְאִשׁוֹ
	וְהַמְהַדְרִין
	בֵּית שְׂמַאי וְאִשׁוֹ
	וְהַמְהַדְרִין מִן הַמְהַדְרִין
	בֵּית שְׂמַאי וְאִשׁוֹ :
	רֵשׁוֹן מְדֻלָּק שְׂמֹנֶה
	מִפְּאֵן וְאֵילָךְ פּוֹחֵת וְהוֹלֵךְ
	וְבֵית הַלֵּל וְאִשׁוֹ :
	יּוֹם רֵשׁוֹן מְדֻלָּק אַחַת
	מִפְּאֵן וְאֵילָךְ מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ

* de eerste avond steek je 8 lichtjes aan * als je de mitswa mooi wilt doen * onze geleerden zeggen *
* en de school van Hillel zegt * 1 lichtje per huisgezin * als je de mitswa super mooi wilt doen *
* de mitswa van Chanoeka is * en daarna steeds 1 meer * de school van Sjammaj zegt *
* en daarna steeds 1 minder * 1 lichtje per persoon * de eerste dag steek je 1 lichtje aan *

Teken in ieder vakje een chanoekia met lichtjes:

Derde avond Chanoeka volgens Hillel

Derde avond Chanoeka volgens Sjammaj

plus OPDRACHT 7 In de straten van Jeroesjalajiem

Hillel en Sjammaj hebben elk hun eigen straat in Jeroesjalajiem. Naar Herodes is natuurlijk geen straat vernoemd, maar er zijn wel verschillende sporen van hem te vinden.

Iets ten zuiden van de stad ligt het zomerpaleis van Herodes (Herodion). En één van de poorten van de Oude Stad wordt ook wel de 'Herodespoort' genoemd (al zijn de huidige muren en de poorten in een veel latere tijd gebouwd).

Ook in andere steden in Israël, bijvoorbeeld in Tiberias en Caesarea, zijn nog restanten van bouwwerken uit de tijd van Herodes.

- Teken de omtrek van de muren van Jeroesjalajiem met de acht poorten.
- Schrijf bij iedere poort de naam in het Nederlands en in het Ivvriet
- Leg uit waarom de poort zo wordt genoemd.
- Zoek foto's van de poorten op internet.

Tip: Kijk voor info in het Nederlands bijvoorbeeld op <http://www.oudesporen.nl/Download/OS1152.pdf>

